

Výročí

Kristýna je atraktivní a silná osobnost. Nelze ji přehlédnout, i když třeba špatně vidíte. Ona nevidí vůbec, přesto máte pocit, že má oči všude. Kristýně prostě nic neunikne, ve všem se vyzná, v mnohém je nedostižná. Špatně snáší neúspěch, ale to mi připadá normální. Být od dětství nevidomá a být vychovávána pro ambice rodičů, to není snadný osud.

Na kulturně společenské slavnosti, které jsem se účastnila, jsem Kristýnu neviděla poprvé. Náš svět zas není tak velký, abychom se občas nepotkávaly. Po rozdělení Československa mi někteří přátelé ze Slovenska chybí, a tak jsem byla tím víc potěšená, že jsem se zde s několika setkala. Měli jsme si o čem povídat, protože zrovna probíhalo desetileté výročí samostatnosti Čechů a Slováků. Ve světě lidí se zrakovým postižením to mnohé znamená, ztratily se nám z dohledu bývalí spolužáci a spoluklienti z levočské školy a rehabilitačního střediska, ztratili se i přátelé z hnutí bývalého svazu nevidomých, přátelé z rekondičních a rekreačních pobytů, dobří známí ze společných sportovních a kulturních akcí. A tak jsme se nezřízeně rozpovídali, s každým, s kým jsme se náhodou střetli a kdo stál za pozastavení.

Nečekaně do mě někdo plnou parou vrazil, a byla to Kristýna, a hned se také omluvila. Poznaly jsme se a usadily pěkně stranou, aby nás nic nerušilo ve vyprávění a vzpomínání. Mělo mě tenkrát leccos trknout, ale netrklo.

"To je báječné, že jsou ještě ty oslavy, i když se konkrétně netýkají výročí osamostatnění," ukončila Kristýna naše posezení. „Nicméně, staří známí by se měli vidět častěji, co říkáš? Mám takový nápad - příští měsíc se uskuteční v Bardejově týdenní rekondice. Myslíš, že bys chtěla jet se mnou? Já budu mít s sebou sestru, která normálně vidí, takže bychom mohly jet ve třech. V tu dobu bude mít sestra třicáté páté narozeniny a my budeme mít patnáct let od ukončení střední školy." Po kratším váhání jsem se rozhodla, že trochu změním prostředí i známé kolem sebe, a na Slovensko pojedou. S Kristýnou jsme si vyměnily pár mailů, ona všechno zařizovala a já se takřikajíc vezla, jen jsem podepsala přihlášku, vyzvedla nějaké peníze a zkontrolovala pas, což bylo neobvyklé. Vždycky jsem na Slovensko cestovala nalahko, žádný pas, žádná eura. Jo, ale svět se mění. V Kristýniných mailech nikdy nechybělo upozornění na nějaké výročí nebo alespoň důležité datum, které zrovna následovalo nebo aktuálně probíhalo. Tak třeba - dnes ti píšu stručně jen pár poznámek ...,no a představ si, že mi přesně před patnácti lety vytrhli první zub moudrosti. A příští víkend je to přesně dvacet let, co jsem byla poprvé v Tatrách, naši tenkrát měli patnácté výročí svatby, a tak jsme to tam oslavili. Při četbě těchto mailů jsem už měla lehkou závrať. Já na čísla nikdy nebyla, to, co jsem musela znát v dějepise jsem většinou šťastně zapoměla, pamatuji si datum upálení Jana Husa, bitvu na Bílé Hoře a nevím proč rok 1812, kdy byl Napoleon poražen u Moskvy. Tedy, aspoň si to myslím. Celé mé dětství a mládí provázely většinou nucené oslavy různých státních výročí. Takové oslavy se mi doživotně zprotivily. Na data narozenin svých nejbližších mám počítač a mobil. Pokud něco přehlédnu, v nejhorším si zadělám na trapas. V hlavě mi skoro žádné z těch dat nevisí. Ne tak Kristýna! Pochodující kronika s bílou holí. To chce potlesk! A tak jsem v duchu zatleskala. A jela do Bardejova.

Tam neminul den, neminulo ráno, neminul večer, abychom nevzpomněly nějaké výročí. Vypadalo to třeba takhle: „Zítřa oslavíme Katčiny narozeniny. Ty je budeš mít až třináctého srpna, a já hned za týden po tobě. Už se těším, že je budu oslavovat v Bratislavě, mám tam slíbený výlet a oběd v nějaké superkrčmě. Máma mi slíbila mluvící hodinky." Tyto informační vodopády sestra Katarina vždycky

odměnila radostným jástem a upozorněním na Kristýninu fenomenální paměť i na to, s jakou pozorností sleduje všechna jubilea svých bližních i vzdálenějších známých. "Na Mezinárodní den bílé hole bude mít Palo Sklenář - pamatuješ si ho, že - sedmdesátiny, no divím se, že se takového věku vůbec dožil s jeho způsobem života. A v prosinci - to bys měla přijet - pořádá Anica obrovský raut, bude jí šedesát, odchází do důchodu, ale to víš, i tak má pořád spoustu vlivných známých i v Česku, mohla by ses přijet zviditelnit, nikdy nevíš, kdy ti Anica může nějak prospět. Stačí se občas vhodně připomenout. Není problém, abych ti zařídila pozvání."

Než jsem stačila otevřít pus, hned se vložila Katarina s nadšeným souhlasem a pochvalou, jak Kristýnka na všechno myslí a jak se snaží pomáhat svým přátelům. V polovině tzv. rekondice jsem měla svou předchozí kondici totálně rozhozenou. Ráno jsem se snažila vyplížit do koupelny a na osamělou procházku dřív, než Kristýna procitne, a v tu ránu vzpomene nějaké další šílené výročí. Když ji náhodou nic nenapadá, otevře poznámkovnik v mobilu a to je hned úrodička, jeden by nevěřil! Kdyby neměla s sebou tu svou patologicky submisivní sestru, snad bych to nějak zvládla a její vášeň utlumila. Ale takhle na mne byly dvě. Jakýkoliv obdiv ze mě vyprchal už druhý den, a tak jsem se jen přitrouble usmívala a říkala něco jako - ale to je zajímavé, super, seš fakt dobrá, že si to všechno pamatuješ...

Na svých ranních dezertérských akcích jsem měla čas přemýšlet. Vrtalo mi v hlavě, co se za touhle posedlostí vlastně skrývá. Ke konci pobytu to bylo jasné. Všechna výročí jsou důležitá - ale pro koho? Pro Kristýnu samotnou. Z výročí a významných dat se staly jakési odrazové můstky, z nichž ona mohla naprosto přirozenou cestou mluvit o sobě, nějak se zviditelňovat, což bylo její oblíbené slovo. A nejen to - s velkou chutí zviditelňovala osobní nectnosti jubilanta, čímž se paradoxně zvýraznila její bezúhonnost hraničící s dokonalostí. Pokud o někom mluvila pozitivně, tak opět jen ve vztahu k sobě, čím je pro koho důležitá, co pro ni někdo udělal, jak ona komu pomohla. Poslední večer jsme seděly u vína a užívaly si dobré hudby i slavnostní večeře. „Představ si, začala Kristýna, "to je letos pátá rekondice, na které jsem s Vladem Spirochem. On tady má pokaždé jinou asistentku, ale kdo by věřil, že je to asistentka, že. Příští rok mu bude padesát, nevím, jak to ta jeho manželka může snášet, já už bych ho dávno vyhodila i s jeho asistentkama za dveře," deklaruje Kristýna svou morální nadřazenost a bezchybnost.

"Něco ti povím", odvažují se po dvou deckách, "měla by sis najít nějaké vhodné datum, a počínajíc tím dnem by sis mohla dát závazek, že přestaneš lidi pomlouvat," dokončila jsem statečně svou myšlenku. "Coooze?" vypadlo z Kristýny, zatímco její sestra se zmohla jen na vyprázdnění sklenky do dna. „A to mi říkáš ty, které jsem umožnila ten superpobyt tady, tomuhle se tedy říká přátelství a vděčnost, " zasyčela jako zlá královna v pohádce.

Nebudu popisovat zlověstné mlčení Katariny ani uštěpačné výzvy Kristýny. Nevypadalo to, že by mne chtěly ráno doprovázet na časný vlak do českého zahraničí. Nějak se nám to jubileum oddělení Česka a Slovenska nevyvedlo, to musím uznat. Objednala jsem si taxíka a ještě před rozedněním odjela.

Koncem října přišel tak trochu omluvný mail od Kristýny, nechtěla, abychom se rozešly ve zlém. A zve mě na jubilejní raut Anici, která jde do důchodu a kterou bych druhého prosince mohla obšťastnit svou přítomností a mít z toho i osobní výhody. Podívala jsem se do kalendáře a zjistila, že mám dobrý důvod pozvání odmítnout. Odepsala jsem tedy: „Milá Kristýno, děkuji ti, že i po našem konfliktu stále myslíš na moje dobro. Omlouvám se, že musím tak významné pozvání odmítnout. Anicin raut bohužel připadá zrovna na datum Mezinárodního dne zrušení otroctví, a tuto oslavu si fakt chci užít."

Podepsala jsem a následně použila klávesovou zkratku CTRL+M. Tak totiž odesílám elektronickou poštu.